

OPRAVDANOST STICANJA VEŠTINA I ZNANJA IZ KLINIČKE FARMACIJE TOKOM OBRAZOVANJA SAVREMENOG FARMACEUTA

Maja Koraćević^{1,2}, Aleksandra Catić-Dorđević¹, Nikola Stefanović¹, Ivana Damjanović¹,
Ivana Stošić¹, Radmila Veličković-Radovanović^{1,3}

¹Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet, Odsek za farmaciju, Niš, Srbija;

²Univerzitet u Nišu, Inovacioni centar, Niš, Srbija;

³Klinika za nefrologiju, Klinički centar Niš, Niš, Srbija;

Kontakt: Aleksandra Catić-Dorđević
Bulevar dr Zorana Đinđića 81, 18000 Niš, Srbija
E-mail: aleksandra1610@yahoo.com

Savremeni farmaceut u apoteci suočava se sa brojnim zahtevima vezanim za pregled terapije i uočavanje problema vezanih za terapiju (drug-related problems - DRP) bolesnika. Pored poznavanja leka, farmaceut danas aktivno učestvuje u ukupnoj terapiji bolesnika, savetuje i pomaže rešavanju manjih zdravstvenih problema izborom leka u režimu izdavanja bez lekarskog recepta. Sledeći nove obaveze farmaceuta u apoteci, akademsko obrazovanje farmaceuta transformisano je u nameri da se fokus pomeri sa leka na bolesnika. Primarni cilj ovog istraživanja bila je procena povezanosti obrazovanja iz kliničke farmacije i dnevnih aktivnosti farmaceuta u apoteci (community pharmacist - CP), uključujući prepoznavanje i rešavanje DRP. Osim toga, cilj je bio i izvršiti analizu stavova CP-a u pogledu znanja i veština koje mogu biti korisne u svakodnevnom radu. Istraživanje je sprovedeno pomoću jednostavnog upitnika formulisanog za procenu značaja uvođenja veština kliničke farmacije u akademske studije. U istraživanju je učestvovalo 234 CP-a, koji su podeljeni u dve grupe: grupa sa edukacijom iz kliničke farmacije (CPEG) i grupa bez edukacije iz kliničke farmacije (NCEG). Najčešći DRP, koji su prepoznali ispitanici (CPEG i NCEG), su interakcije lekova, praćene suboptimalnom efikasnošću lečenja i neodgovarajućim doziranjem. Dodatno, CPEG su značajno češće uočavali nisku adherencu ($p < 0,05$), a NCEG neprikladan interval doziranja ($p < 0,05$) i lekove koji nedostaju, a mogli bi biti korisni u terapiji ($p < 0,05$). Ispitanici su se složili da su poznavanje lekova, veštine planiranja i rukovođenja terapijom i kritička procena informacija o lekovima najvažnije veštine i znanja iz kliničke farmacije potrebne za svakodnevni rad u apoteci. Ipak, CPEG su dali prednost poznavanju laboratorijskih i dijagnostičkih veština ($p < 0,05$). Uočena razlika u važnosti poznavanja laboratorijskih i dijagnostičkih parametara potvrđuje pomeranje fokusa CPEG. Sprovedeno istraživanje pokazalo je da obrazovanje iz kliničke farmacije može pomeriti fokus CP-a ka bolesniku, ali i dalje sa lekom u centru farmaceutske aktivnosti.

Acta Medica Medianae 2020;59(1):14-22.

Ključne reči: klinička farmacija, farmaceutska praksa, obrazovanje farmaceuta